

„Финансовите мини“

Сенчести банкови интереси в българския въгледобив източват публични фондове, унищожават хиляди човешки съдби и замърсяват тежко околната среда

Задълбочено разследване на „Грийнпийс“-България, проведено през последните месеци, повдига завесите на феномена в българската енергийна система и икономика – „Христо Ковачки“.

Общо с името на Христо Ковачки се свързват 150 или 160 фирми с най-различен фокус, като те се използват за определен период от време, за да събират дивиденди или получават или предоставят заеми. Те често менят ролята си в този своеобразен холдинг, така че проследяването на техните взаимовръзки е трудно. Същинската дейност без съмнение е управление на национална мрежа от въглищни мини, топлофикации и ТЕЦ, с фокус продажба на електроенергия и „усвояване“ на възможните енергийни държавни субсидии.

Фокусът на текущия доклад „Финансовите мини“ попада върху фирмите, които изграждат енергийния бизнес на Христо Ковачки. Анализът се ограничава върху основните финансови показатели за периода 2007 – 2016 г. на 19 дружества, определени като „въглищната мрежа“ на „Ковачки“. В това число влизат три електрически централи, осем топлофикации и осем мини. Те представляват производственото звено, генераторът – както на приходи и печалби, така и на замърсяване. Обобщените им резултати не дават пълна представа за икономическата сила на групата. В същото време така по-ясно изпъкват използваните бизнес стратегии.

По-долу са изредени някои принципи на управление, общи за предприятията от разгледаната икономическа структура. В по-конкретен и синтезиран вид, те са изложени в доклада „Финансовите мини“:

- Тези предприятия се обслужват от български банки, предимно от **Първа инвестиционна банка (ПИБ)**. Европейската комисия [в документа за Европейския семестьор](#) изрично посочва **Първа инвестиционна банка** и ниското качество на корпоративните ѝ кредити.
- Фирмите като цяло работят на счетоводна загуба. Така те не плащат данъци, освен това притискат служителите си с по-ниски заплати, а контрагентите и държавните агенции – със забавени плащания. Забавянето и ниските стандарти и заплати се обясняват с твърдени финансови затруднения на компаниите.
- Тези фирми работят като икономическа група, т.е. доставките на материали, на външни услуги, на кредити и на финансови услуги, логистиката и т.н. са от свързани предприятия. Формират се големи текущи вземания, които нереално надуват активите им.
- Не се инвестира или се инвестира минимално в дълготрайни материални активи.
- Широко се използват офшорни компании. Фирмите се регистрират на най-различни лица,

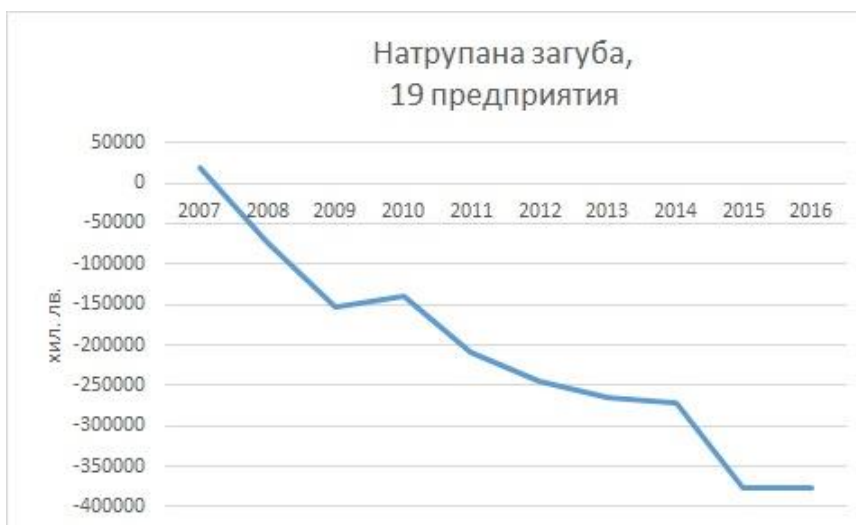
което прави проследяването трудно.

- Силно лоби в някои ключови публични структури: Агенцията по приватизация, Комисията за защита на конкуренцията, Комисията по енергийно и водно регулиране.
- Хитруване на дребно (публикуват се нечетливи отчети в Търговския регистър, в приватизацията се подават сигнали за бомби, и т.н.). Систематично забавяне на сравнително малки плащания за доставки.

Финансови показатели

От интерес представляват финансовите показатели на компаниите от „въглищната мрежа“ за последните 10 години:

1. **Задлъжнялост.** Към 31.12.2016 г. „въглищната мрежа“ има обща задлъжнялост от 1.112 млрд. лв. В това число влизат както текущите, така и нетекущите пасиви на 19-те компании. Най-големи са пасивите на трите ТЕЦ (455 млн. лв.), следват мините (390 млн. лв.) и топлофикациите (277 млн. лв.). Сумата на търговските задължения – към доставчици и клиенти, е 441.7 млн. лв. Групата има висящи данъчни задължения към държавата в размер на 114.24 млн. лв. Задълженията към персонала и социалното осигуряване са за 109 млн. лв. Данните за мините сочат и непокрити 8.6 млн. лв. задължения за концесии.
2. **Натрупани загуби.** Към 31.12.2016 г. дружествата обявяват общо натрупана загуба от 377 млн. лв. Тази стойност е приблизително равна на сумата на финансовите резултати за периода 2007-2016 г. Тоест, икономическата група декларира, че като цяло работи на загуба. Рекорд в това отношение държи „Брикел“ ЕАД със 125 млн. лв. натрупана загуба. На „плюс“ са само топлофикациите във Враца и Бургас и, учудващо, лигнитните мини „Бели брег“ и „Станянци“.

3. **Данъци.** Фактът, че тези предприятия отчитат загуби, закономерно се отразява в много ниски данъчни задължения. В продължение на 10 години, 19-те фирми са платили минус

9.176 млн. лв. данъци. Тоест, *данъците за тях не са разход, а нетен приход*. Резултатът е, че в счетоводно отношение държавата субсидира с данъци „Ковачки“, вместо да получава корпоративен данък от функционирането ѝ.

4. **Приходи от продажби.** Предприятията от тази група декларират устойчиви загуби, но не спират да функционират – и да реализират солидни продажби. Общо 7.209 млрд. лв. са отчетените продажби в периода 2007-2016 г. Най-силна година за групата е 2011, когато продажбите достигат 855 млн. лв. През 2016 г. продажбите се ограничават до 500 млн. лв.

Най-голяма роля в приходите имат ТЕЦ (3.09 млрд. лв. за периода от 10 години), следват ги топлофикациите (2.725 млрд. лв.). Приходите на мините в размер около 1.4 млрд. лв. може да се разглеждат като разход за суровини от гледна точка на цялата бизнес структура.

„Империя“ без бъдеще

Както става ясно от финансовия анализ, сумата на неизплатените заплати и осигуровки за цялата „Империя“ възлиза на 109 млн. лв. към края на 2016 г., а само за „Брикел“ ЕАД задълженията към персонала достигат 17.5 млн. лв. Различни съобщения в медиите посочват, че в последните години заплатите на заетите във въгледобива са били сериозно намалени и сега варират между 500 и 800 лв. месечно за работа на смени, като 800 лв. взимат малцина.

Не са рядкост и трудовите злополуки. За последните десет години в българския въгледобив по време на работа са загинали 23 души и други 17 са инвалидизирани. Въглищните мини предлагат изключително вредни и опасни условия на труд.

Общото заключение от извършения анализ сочи, че в момента предприятията на групата „Ковачки“ се държат на доизживяване. На финала в жизнения цикъл на един мръсен бизнес, хиляди хора са принудени да търпят нечовешки условия на труд, мизерно заплащане и систематично унижение, само защото **държавните органи дават приоритет на конкретни финансови интереси пред нуждите от развитие на регионите.**

[Резюме на доклада „Финансовите мини“](#)

[Пълният доклад „Финансовите мини“](#)

[Подробна финансова таблица](#)

За контакти:

Теодора Стоянова

Координатор на кампания „Климат и енергия“

„Грийнпийс“-България

Тел.: 0889521550